

CAZ TEORİSİ KİTAPLARININ KARŞILAŞTIRMALI İNCELENMESİ

Öğr.Gör.Dr. M.Devrim Babacan
N.E.Ü. A.K.E.F. G.S.E.B
Müzik Öğretmenliği A.D.
devrimbabacan@gmail.com

Özet

Bu araştırma, caz müziğinde kullanılan teori kitaplarının karşılaştırmalı incelenmesine yöneliktir. Bu amaca uygun olarak mevcut teori kitaplarının seçiminde direkt olarak bir ya da daha çok çalğıya veya cazın belli bir stiline ya da ögesine yönelik olmaları yerine, caz armonisine veya teorisine genel bir bakış açısıyla yer vermiş olan Mark Levine'in "The Jazz Theory Book" (1995) kitabı, Bill Thrasher ve Joe Pass'ın "Learn the Sound of Modern Harmony & Melody" (1996) kitabı ve Andy Jaffe'in "Jazz Harmony" (1996) kitabı seçilmiştir. Caz teorisinde bulunan hemen tüm öğeleri içeriğine alan bu kitapların konuları sıralaması, anlatım ile açıklama yöntemleri, örneklendirme biçimleri ve onları birbirilerinden ayıran özellikleri açıklanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Caz Müziği, Caz Teorisi, Teori Kitabı.

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE JAZZ THEORY BOOKS

Abstract

In this research, the theory books used in jazz music has been analyzed comparatively. For this research, selected books ("The Jazz Theory Book" (1995) by Mark Levine, "Learn the Sound of Modern Harmony & Melody" (1996) by Joe Pass & Bill Thrasher and "Jazz Harmony" (1996) by Andy Jaffe) are not exactly for a specific instrument or any style of jazz music. They have a general aspect for jazz subjects. They include most of subjects that exist in jazz theory. In this research, the distinctive features (such as chapter order, expression, methods of explanation, examples) has been discussed.

Key Words: Jazz Music, Jazz Theory, Theory Book.

GİRİŞ

Yirminci yüzyılın ilk yıllarında doğmuş popüler müzik çeşidi olan caz, süreç içerisinde izlediği gelişim çizgisiyle sanatsal niteliği kazanarak bütün dünyada benimsenerek yaygınlaşmıştır (Say, 2005:296). Cazı diğer müzik türlerinden ayıran karakteristik özelliği Swing, doğaçlama ve sound/cümleme vardır ki bunların her biri önemli olup aralarındaki ilişki değişmektedir (Berendt, 2010: 508).

Klâsik müziğin kural dışı hareket tanımayan armoni yapısının aksine, caz özgür bir müziktir denebilir. Doğaçlama özelliği yanı sıra çeşitleme tarzıyla da geniş bir melodi yapısı sergileyen caz, armonik yapısının serbestliğiyle birlikte tamamen hem bir ders hem de bir etüt platformudur. Bu özellikleriyle öğrenciye kazandıracığı pek çok özellik yanında melodi hafızasının gelişmesini, yaratıcılığının artmasını sağlayacaktır. Ayrıca caz müziği genel olarak birlikte yapılan bir müziktir. Birlikte çalma, orkestra şeklinde çalma, müzisyenlerin kendi alanlarında çok daha yetkin olmalarını zorunlu kılar. Bu bakımdan caz müziğinde "ensemble" denilen, birlikte yapılan etütler sayesinde öğrencilerin birbirini dinleme alışkanlıkları da gelişmektedir.

Caz son yıllarda akademik disiplin içerisinde sayı ve statü olarak büyümekte, elbette ki caz çalışmaları yüksek eğitim sektöründeki müzik eğitimi programlarında şu anda sayısal olarak önemli rol oynamaktadır (Whyton, 2006 Akt: Smith, 2007: 12). Ancak ülkemizde bu durum henüz yükseköğretimde örgün eğitim programı içerisinde yaygınlaşmamış, birkaç özel ya da devlet üniversitesinde program olarak yaşatılmaya çalışılmaktadır. Müzik eğitimi alanındaki araştırmaların beklenen sonuçları pedagojik stratejilerdeki genel gelişimi

göstermektedir. Araştırmacılar daha üretken ve etkili yaklaşımların uygulanabilmesi için çalışmalarında öğretim metotlarına ya da teorik yapısal anlayışa katkıda bulunmaktadır (Smith, 2007: 12).

Ülkemizdeki duruma bakılacak olursa, müzik eğitimimizde; müzik öğretmenliği bölümlerinde veya konservatuvarlarda henüz caz eğitime yeterince yer vermemekteyiz. Buna ek olarak kendini bu konuda yetiştirmek için kaynak arayan ancak yabancı dili iyi olmayan genç müzisyenlerimizin faydalanabileceği kitap sayısı maalesef oldukça az görünmektedir. Sonuçta, yetişmiş müzisyenlerimizin veya akademisyenlerimizin caz eğitimi ve öğretimine veya geliştirilmesine yönelik metot veya kitap yazmaları acil bir ihtiyaçtır. Şöyle bir bakarsak, Nail Yavuzoğlu'nun "Caz Müziğinde Akor Dizileri" (1996) kitabı, Kerem Türkaydın'ın "Caz Gitar Metodu" (2005) kitabı ve Adnan Özalaşar'ın Berklee Mektuplu Öğretim Bölümü'nün yirmibeş derslik kursundan derlediği "Jazz & Pop – Armoni, Orkestrasyon, Düzenleme Bilgisi" kitabı, Türkçe olarak bulabileceğimiz sayılı kaynaktan bazılarıdır. Tabii ki buna karşın piyasada İngilizce dilinde yazılmış dış kaynaklı pek çok metot mevcuttur. Bu çalışmada, incelenmek üzere üç adet teori metodu seçilmiş ve pedagojik olarak incelenmiştir.

Amaç

Ülkemizde alan ve içerik olarak bazı üniversitelerin müzik alanları (konservatuvar, müzik bölümü vb.) dışında henüz kurumların eğitim müfredatlarında yer almayan caz müziği teori ve armonisi üzerine hem teoride öğrenme, pratikte uygulama hem de araştırma yapmak kısıtlı olmaktadır. Mark Levine'in The Jazz Theory Book, Bill Thrasher ve Joe Pass'ın The Red Book (Jazz Theory) ve Andy Jaffe'in Jazz Harmony kitaplarının karşılaştırmalı incelemesinin yapılması bu alanla ilgilenmek isteyen kişilere kitapların içeriğine ilişkin bilgilendirme niteliğinde öneme sahiptir. Bu nedenle araştırma caz teorisi ve armonisiyle ilgilenen müzisyenler, müzik öğrencileri ve eğitimcilerin faydalanabilecekleri bir çalışma oluşturmak amacıyla taşımaktadır.

YÖNTEM

Araştırma tarama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma için kullanılacak metotların seçimi için öncelikle yerli ve ulaşılabilir olan yabancı caz teorisi ve armoni kitapları incelenmiş, içeriğinde çalgı veya cazın belli bir stiline ya da öğesine yönelik olan kitaplar araştırma kapsamından çıkarılarak genel caz teorisi içeriğine sahip olanlar ile sınırlandırılmıştır. Araştırma kapsamına giren Mark Levine'in "The Jazz Theory Book" (1995), Bill Thrasher ve Joe Pass'ın "Learn the Sound of Modern Harmony & Melody" (1996) ve Andy Jaffe'in "Jazz Harmony" (1996) kitapları konuları sıralaması, anlatım ile açıklama yöntemleri, örneklendirme biçimleri ve onları birbirilerinden ayıran özellikleri ile tek tek incelenmiş, sınıflandırılmış ve karşılaştırma için tablolaştırılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1: Basit Seviye Teori Konuları

KONULAR	YAZARLAR ve KİTAPLARI		
	M.LEVINE	J.PASS	A.JAFFE
Aralıklar	☐		☐
Triad'lar	☐		☐
Akor/Dizi Teorisi	☐	☐	☐
Akor Yürüyüşleri	☐		☐
Mod'lar	☐		☐
Pentatonik Diziler	☐		☐
Slash Akorlar	☐		☐

Yukarıdaki tabloda kitapların içeriklerindeki konulardan basit seviye teori konuları listelenmiştir. Görüldüğü gibi Levine ve Jaffe kitaplarında temel konulardan olan aralık bilgisine yer vermişlerdir. Özellikle Levine, tüm aralıkları dizek üzerinde göstermiş, caz standartlarından alınan örnek cümleler üzerinde göstererek (Şekil 1) izah etmiştir. Tüm aralıkların çıkıcı ve inici görünümünü de notalarla örneklendirmiştir. Aralıkların çevrimleri de bir kaç örnekle verilmiştir. Jaffe ise aralıkları tek bir tabloyla göstermiştir (Şekil 2).

▲ *ascending minor 6th*Woody Shaw's "In A Capricornian Way"¹⁵

Şekil 1: Bir Aralık Gösterimi (Levine, 1996: 6)

Pitch of Origin	Destination	Interval Name(s)	Number of Half-steps
Middle C	C	Unison	0
Middle C	C# (Db)	Half-step; minor second	1
Middle C	D	Whole-step; major second	2
Middle C	D# (Eb)	Augmented second; minor third	3
Middle C	E	Major third	4
Middle C	F	Perfect fourth	5
Middle C	F# (Gb)	Augmented fourth; diminished fifth; "tritone"	6
Middle C	G	Perfect fifth	7
Middle C	Ab (G#)	Augmented fifth; minor sixth	8
Middle C	A	Major sixth	9
Middle C	Bb (A#)	Minor seventh; augmented sixth	10
Middle C	B	Major seventh	11
Middle C	C	Octave	12

Şekil 2: Aralıklar Tablosu (Jaffe, 1996: 9)

Triad'lar konusu Levine ve Jaffe'nin kitabında temel düzeyde verilmiştir. Her iki kitapta triad'ları dizek üzerinde majör, minör, eksiltilmiş ve artırılmış şekliyle verilmiştir. Sadece Levine, triad'ların çevrimlerine yer vermiştir. Üç kitapta da akor/dizi ile ilgili teorik konulara oldukça geniş yer verilmiştir. Çünkü caz açısından asıl teoremin başladığı yer burasıdır denebilir. Levine, dizileri ve dizilerden doğan akorları ve akorlarla direkt ilgili olan tüm mod'ları tek tek örneklerle oldukça detaylı şekilde (Şekil 3) açıklamıştır (Ör: D-7 akoru ve Dorian mod'u, B-7(b5) akoru ve Locrian mod'u veya CMaj7#4 akoru ve Lydian mod'u). Bu bakımdan Levine'in bu anlatımı, akorlar ve diziler (mod'lar) arasındaki ilişkiyi anlamak açısından oldukça önemli bir yere sahiptir.

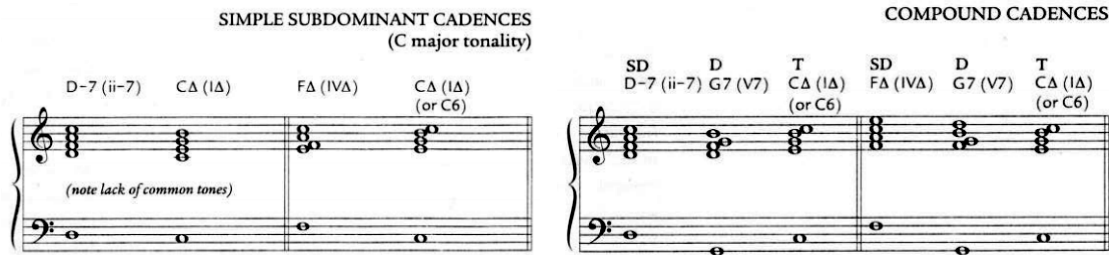
Şekil 3: Akor/Dizi ilişkisi (Levine, 1995: 17)

Pass, akor/dizi ilişkisini biraz daha yüzeysel almış, konuyu majör ve minör diziler üzerinde göstermiştir ve mod'lar konusuna değinmemiştir (Şekil 4).

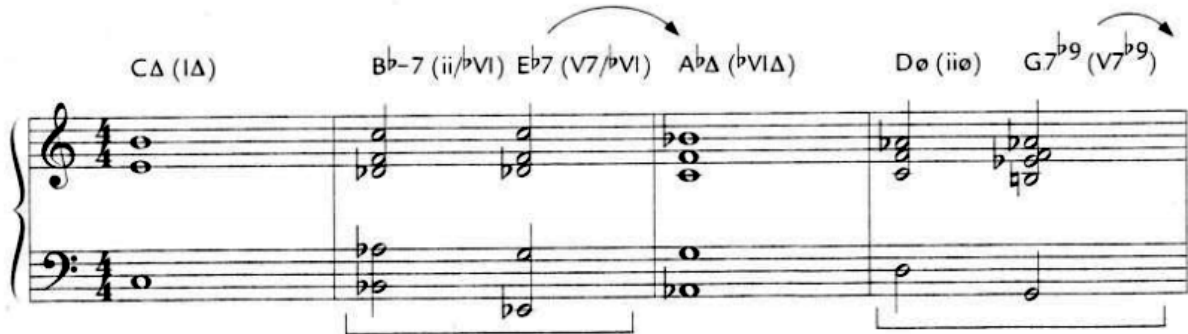
Şekil 4: Akor/Dizi ilişkisi (Pass, 1996: 12)

Akor yürüyüşleri, cazın önemli konuları arasında yer almaktadır. Genellikle temel teori ve akor yapısından sonra cazda en sık kullanılan akor yürüyüşlerinden bahsedilir. Levine, kitabının ikinci konusunda örneklerle cazda en çok çalınan öncelikle II-V-I kadansından ve daha sonra da diğer yürüyüşlerden bahsetmektedir. Jaffe bu konuya biraz daha fazla yer vererek, kitabının ikinci bölümünde diyatonik ve modal dizilerde akor yürüyüşleri anlatımına ek olarak aynı konuyu sekizinci bölümde de daha ayrıntılı örneklerle ele almıştır (Şekil 5 ve 6).

Şekil 5: Akor Yürüyüşleri (Jaffe, 1996: 31)

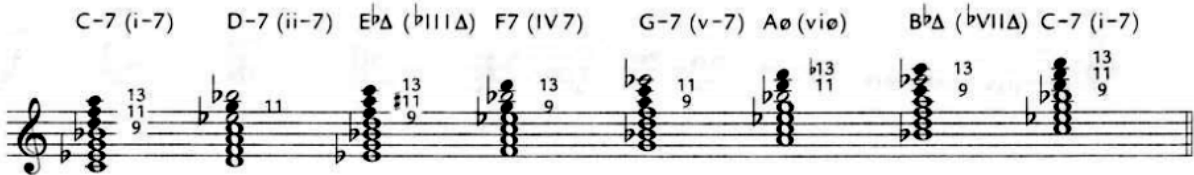
What's New? PROGRESSION (full voicings)

Şekil 6: Akor Yürüyü (Jaffe, 1996: 104)

Mod'lar, caz doğaçlamasının bel kemiği denebilir. Pass dışında diğer iki yazar bu konuya önemle yer vermişlerdir. Levine, kitabının ikinci bölümünde mod'lara tek tek yer vermiş, dizik üzerinde anlatmıştır. Bu konuda Jaffe, kitabının ikinci ve yedinci bölümlerinde mod'lara ve her mod içerisinde geçebilecek akorlarla ilgili noktalara daha geniş yer vermiştir (Şekil 7).

DIATONIC HARMONY & EXTENSIONS in C DORIAN

Şekil 7: Mod'lar (Jaffe, 1996:87)

Sık kullanılan iki temel (majör & minör) ton ve mod'ların dışında caz müziğinde Blues dizisinin ve özellikle pentatonik dizilerin önemi büyüktür. Levine, kitabının dokuzuncu bölümünde geniş örneklerle ve anlatımlarla majör pentatonik, minör pentatonik ve bu dizilerde akor yürüyüşleri, minör pentatonik dizi ile Blues dizisi arası

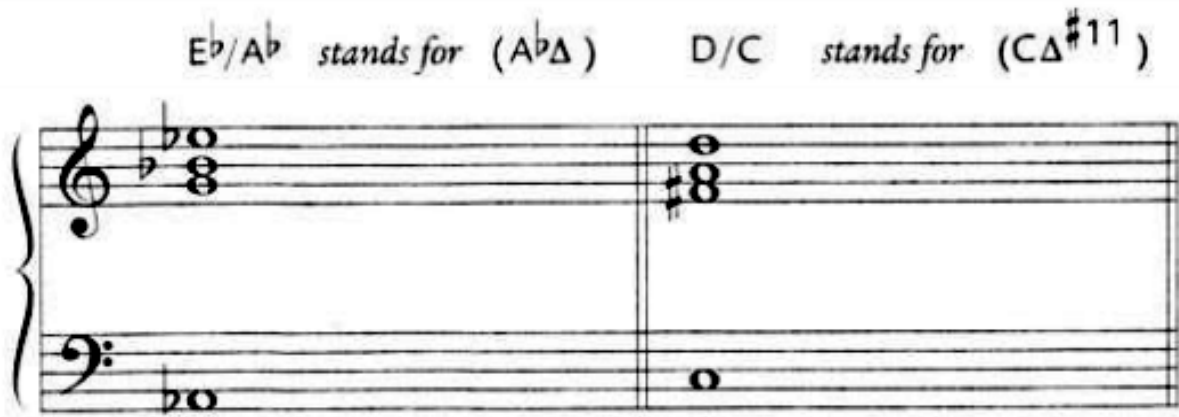
ilişki konularına yer vermiştir. Jaffe de kitabının onuncu bölümünde pentatonik ve diğer simetrik dizilere yer vermiştir.

Levine ve Jaffe, akor simgelerinde bas sesin aynı gösterimini (Slash Chords) kitaplarında başlı başına bir bölümde anlatmışlardır. Levine, konuyu caz standartlarından kesitlerle örneklerdirirken, Jaffe konuya ek olarak birleşmiş (hybrid) akorlara da yer vermiştir (Şekil 8).

POSSIBILITIES FOR *What's New?* – Bob Haggart

Ms.4, 12 & 28

Ms.7, 15 & 31

Şekil 8: Slash Gösterimi (Jaffe, 1996: 174)

Tablo 2: İleri Seviye Teori Konuları

KONULAR	YAZARLAR ve KİTAPLARI		
	M.LEVINE	J.PASS	A.JAFFE
Blues	?	?	?
Vekil Akorlar	?	?	?
"Outside" Çalış	?		
"Rhythm Changes"	?	?	?
Modülasyon			?
Doğaçlama	?	?	?
Salsa & Latin Caz	?		

Yukarıdaki tabloda ise temel teori konularından sonra gelen, daha ileri seviye teknikler sıralanmıştır. Bunlardan biri olan Blues, hemen hemen tüm caz teori kitaplarında bulunabilen bir konudur. Zaman zaman caz ile Blues biçimi birbirine karıştırılsa da aslında birbirlerine biraz uzak biraz da farklıdır. Birinci derece akoru dominant 7 tınasına sahip olan Blues'u klasik teoriyle de açıklamak zordur. Bu sebeple hemen her metodun konuları arasında yer almaktadır. Levine'in (1995: 220) deyişiyle, "Çünkü Blues, bir müzikal biçimden de fazlasıdır. O bir tını, his ve bir duruşdur." Levine, bu konuyu kitabının onuncu bölümünde ana başlık altında anlatmıştır; Blues dizisi, akorları, akor yürüyüşlerini anlatmış, detaylı notalarla örneklemiştir. Pass ise Blues'u diğer yazarlar gibi detaylı anlatmak yerine hemen notalarla örneklere yer vermiştir. Blues konusu, Minör Blues ve Modern Blues şeklinde solo örnekleriyle devam etmektedir. Ayrıca Pass, yine solo ve akor yürüyüş örnekleriyle 3/4'lük Blues'a da değinmiştir. Jaffe, kitabının üçüncü bölümünü bu konuya ayırmıştır. Levine gibi Jaffe de akorlar, akor

yürüyüşleri, mevcut eserlerden nota örnekleriyle Blues'u anlatmıştır. Ayrıca ilerleyen bölümlerde minör Blues'a da değinmiştir (Şekil 9).

Şekil 9: Blues Yürüyüşü (Levine 1995: 221)

Caz müziğinde sıklıkla kullanılan vekil akor kavramına Levine, tekrar armonileme bölümünün altında "triton vekil" konusuyla yer vermiştir. Pass ise bir başlık altında akraba ton (paralel minör ya da ilgili majör ton) ilişkisiyle anlatmıştır. Jaffe, bu konuya vekil dominant konusuyla beraber Levine gibi triton vekil akorlarını da bir başlık altında anlatmıştır (Şekil 10).

EFFECTS of TRITONE SUBSTITUTIONS

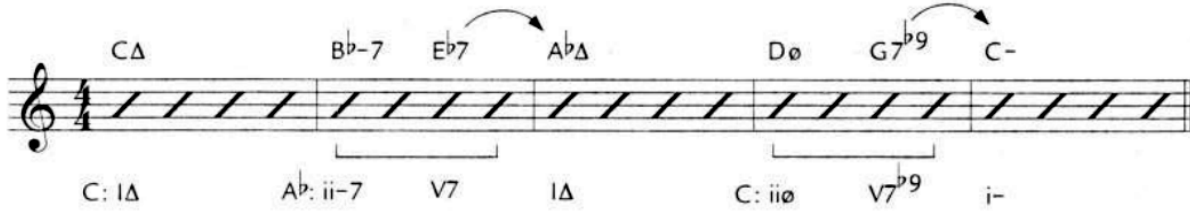
Şekil 10: Vekil Akorlar (Jaffe 1996: 77)

Bu metotlar arasında, "Outside" (seri dışı) çalış tarzını sadece Levine kaleme almıştır. Bu tarz içerisinde kullanılan seksvenler, yarım ses farklı çalış, triton paralel çalış gibi örneklerle detaylı sayılabilecek şekilde yer vermiştir (Şekil 11).

Şekil 11: "Outside" (Seri-Dışı) Çalış (Levine, 1995:185)

“Rhythm Changes” – akor yürüşü konusu üç metot yazarı tarafından önemle üzerinde durulan bir konu olmuştur. Levine konuya örnekli anlatımıyla yer verirken Pass, solo örnekleriyle kısaca değinmiştir. Konuya en geniş yaklaşan ise Jaffe olmuş, caz standartlarından detaylı örneklerle yer vermiştir. Modülasyon konusuna, söz konusu metotlar arasında sadece Jaffe yer vermiş, caz standartlarından parçalarla örneklendirmiş, modülasyon türlerini de yine caz parçaları notalarıyla kitabında anlatmıştır (Şekil 12).

What's New? PROGRESSION
analyzed as ii-V modulations

Şekil 12: Modülasyon (Jaffe, 1996: 114)

Bilindiği üzere caz denince akla ilk gelen kavram “doğaçlama”dır. Her ne kadar hemen her caz müzisyeni doğaç yapabilse de tam olarak bu işin kuralları yazılamamıştır. Her müzisyen, her eğitmen doğaçlamaya farklı yöntem ve açılardan yaklaşmaktadır. Bu üç kitapta da durum aynıdır. Levine kitabında doğaçlamayı direkt olarak ele almamış, daha çok doğaçlamada önemle kullanılan öğeleri detaylarıyla anlatmayı tercih etmiştir; Sekvensler, üçlü aralıklı melodiler, dört sesli sekvensler, Bebop dizileri, seri-dışı/ton dışı çalış, pentatonik diziler ve akor yürüyüşleri gibi. Yazar, doğaçlamaya ayırdığı bölümün sonunda önerilerden oluşan bir konuda; egzersiz yaparken müzik yapabilmek, çalışmaların tüm tonlara uygulanması, problemleri tekniklere nasıl eğilineceği, teorisinin işitsel, görsel ve devinişsel olarak ayırıldılmasının önemi, cümlelerin ve döngülerin önemi, transkripsiyon oluşturmak veya çok fazla dinlemek gibi konulara da yer vermiştir. Pass, kitabında doğaçlamaya ilgili yazılı bir anlatımdan ziyade daha çok akor (armoni) ile doğaçlama arasındaki ilişkiye yönelik solo örneklerine yer vermiştir (Şekil 13). Jaffe ise kitabında doğaçlamanın ilk adımlarından birini anlatmıştır. Melodik Doğaçlama başlığı altında, eserin armonisi dahilinde tam bir doğaçlama yerine melodi hattının çeşitlemesini yapar gibi çalınan yöntemi çeşitleriyle (yani *delayed melodic*, *anticipated melodic*, *chromatic melodic* gibi) örnekler vererek anlatmıştır (Şekil 14).

Şekil 13: Doğaçlama Çalışması (Pass, 1996: 33)

chromatic melodic variation

Şekil 14: Melodik Varyasyon (Jaffe, 1996: 52)

Genellikle her caz metodunda Salsa ya da Latin türüne yer verilmeyebilir. Bunun için yazılmış özel metotlar mevcuttur. Yine de bu üç kitap arasında sadece Levine çok derinlemesine olmasa da bu konuya yer vermiştir. Latin müziğini anlatmış, bu türe özgü Clave kullanımından bahsetmiş, notasyonu üzerine açıklamalarda bulunmuştur (Şekil 15).

Şekil 15: Latin & Clave (Levine, 1995: 464)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bulgular sonucunda, Levine ve Jaffe kitaplarında ilk konu olarak aralık bilgisi almış, ardından triad'ları ve eksiltilmiş veya artırılmış hâllerini göstermiştir. Pass kitabına akor kurulumlarıyla başlamış, bu konu içerisinde triad'lardan kısaca söz etmiştir. İncelenen üç kitap da akorlar ve akorlarla diziler arası ilişkiyi anlatmış ve örneklendirmiştir. Akor yürüyüşleri ve mod'lar her cazcının bilmesi gerekenler arasında bulunmaktadır. Levine ve Jaffe kitaplarında bu konuya geniş bir yer ayırmış, çok sayıda örneklerle açıklamışlardır. Caz müziğinden önce Blues vardı. Bu sebeple Blues gerek stili gerek yapısı gerekse genel ifadesi açısından daima cazın içinde ayrı bir köşede tutulur. Blues ile ilgili başlıbaşına kitaplar ve metotlar yazılmıştır. İncelediğimiz bu üç kitap da Blues'u ve pentatonik dizileri içeriğine almıştır. Levine ve Jaffe kitaplarında, akolarda bas notasının ayrı yazıldığı şifreleme konusuna değinmiş, özellikle Jaffe birleşik akorlara yer vermiştir.

Vekil akor kavramı, caz armonisinde sıkça karşılaşılan bir ögedir. Özellikle tekrar-armonileme denilen, eserlerin armonisinde ufak değişikliklerin yapıldığı işlemde, orijinal akor yerine uykun şekilde vekil akorlar sıkça kullanılır. Üç kitapta da bu konu içeriğe alınmış, örneklerle izah edilmiştir.

Caz müzisyenlerinin doğaçlama esnasında sıkça uygulamaktan çekinmedikleri "Outside" (seri dışı) çalış ile ilgili sadece Levine bilgi verirken Jaffe de özellikle modülasyon konusuna bir başlık ayırmıştır. Yine cazın olmazsa olmazlarından biri olan doğaçlama hakkında Jaffe, daha çok melodik varyasyona değinirken Levine, doğaçlamada kullanılan materyalleri örneklerle açıklamayı tercih etmiştir. Pass ise sadece doğaçlama solo notalarını örnek olarak sunmuştur. Ayrıca caz müzğinde tıpkı Blues gibi başlı başına bir konu olan Latin Caz türüne Levine bir kısım ayırmış, latin müziği ve clave anlayışı hakkında örnekler vermiştir.

İncelenen bu üç kitap, görülmektedir ki teorik olarak belli bir müzik birikimi olan müzisyenlere hitap etmektedir. Teorik başlangıcı en alt seviyeden almış olan Levine ve Jaffe'nin kitabında bile aralık bilgisinden hemen sonra triad bilgileri, akor kurulumları, fonksiyon şifreleri, dizi ve mod kavramları gelmektedir. Bunlar her ne kadar en temel bilgiler gibi görünse de müzik bilgisi sıfır olan öğrencilere yardımcı olabilecek bilgiler değildir. Bu kitapları çalışacak öğrencinin belli bir seviye klasik armoni bilgilerine sahip olması gerekir diyebiliriz. Dikkat çekmektedir ki Pass kitabında akor kurulumu ve bağlantıları dışında pek bir temel bilgi vermeye ihtiyaç duymamıştır. Diğer ileriki seviye konularına ve anlatım biçimine bakıldığında konuyla ilgili fazla söze ihtiyaç duymadan örneklere geçmeyi uygun görmüştür. Pass, çok detaylı bir metot yerine bir başucu kitabı yazmayı, beraberinde kişinin müzikal düşüncesini bir ileri seviyeye taşımayı amaçlamış olabilir. Bu metot başlangıç aşamasındaki bir öğrenci için ağır sayılabilir.

Levine ve Jaffe, kitaplarında örneklerin yanında metin olarak geniş anlatıma yer vermişlerdir. Bölüm sonlarında verdikleri tavsiyeler, pratik çalışmalar için verilen öneriler ve ekstra bilgiler konunun pekişmesi ve öğrenilenlerin pratiğe dönüşmesine yardımcı olması bakımından oldukça faydalıdır. Bu ortak yanlarının dışında Levine,

kitabının ilk sayfalarında terimler, cazda kullanılan argo sözcükler veya ünlü müzisyenlere takılan adlar gibi içeriğe sahip bir sözlük, dizi ve mod'ların çalışılmasıyla ilgili örnek etütler, çalgıdaki yapabilirliği artırmaya yönelik önemli tavsiyeler ve ip uçları, tekrar-armonileme ve mevcut eserlerde yapılabilecek melodi ve akor değişiklikleri, Coltrain'in üç beste ve düzenleme çalışmasının analizi ve tekrar-armonilemesi, şarkı biçimleri, besteleme, bir eserin deşifre edilmesi ve ezberlenmesi, "Head" kavramı ve son olarak dinlenmesi gereken eserler listesi gibi bölümlere de yer vermiştir. Jaffe ise ikincil dominant akorları, vekil akorlar konusuna bağlı olarak parantez ve okla gösterme sistemi gibi konularla beraber Coltrain'in üç çalışmanın incelenmesi ve analizini kitabına dahil etmiştir.

İncelenen üç kitaba genel olarak baktığımızda, Pass'in kitabının zaten belli bir düzeye gelmiş müzisyenler için bir rehber niteliği taşıdığı söylenebilir. Levine ile Jaffe'nin kitaplarında görünen konu sıralaması ve anlatım biçimi, pedagojik olarak daha eğitsel bir anlayışla hazırlandığı söylenebilir. Elbette ki bu türdeki metotlarla caz teorisini hemen anlamak mümkün olmayacaktır. Bu sebeple öğrencinin belli bir seviyede klasik armoni bilgisi olması beklenir. Bu noktadan sonra Levine veya Jaffe'nin metotları, öğrencinin, caz armonisinin genel hatlarını, detaylarını ve teknik inceliklerini anlayabilmesi ve keşfedebilmesi için uygun birer kaynak özelliği göstermektedir.

Not: Bu çalışma 25-27 Nisan 2013 tarihlerinde Antalya'da 28 Ülkenin katılımıyla düzenlenen " International Conference on New Trends in Education – ICONTE – 2013 "da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Agay, D., (1981), *Jazz And The Piano Teacher, Teaching Piano* (Cilt II), Agay, D (Ed.), Ss.563-575, New York: Yorktown Music Press, USA.

Berendt, J. E. (2010). *Caz Kitabı Ragtime'dan Fusion ve Sonrasına* (3.Basım), Ozan, N. (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Isacoff, S., (1981), "What Is Jazz?", *Teaching Piano*, (Ed:D. Agay), Cilt II, Yorktown Music Press, New York, USA, Sf. 549-562.

Jaffe, A., (1996), *Jazz Harmony* (2nd Edition), USA: Advance Music.

Levine, M., (1995), *The Jazz Theory Book*, Pateluma CA: Sher Music Company.

Pass, J., Thrasher, B., (1996), *Learn the Sound of Modern Harmony & Melody*, USA: Alfred Music Publishing.

Say, A. (2005), *Müzik Ansiklopedisi* (1.Basım), Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Smith, D., T., (2007), *Development And Validation Of A Ratig Scale For Wind Jazz Improvisation Performance*, Doctora Dissertation, USA: Faculty of the Graduate School at the University of Missouri-Columbia.